పుస్తక పరిచయం

వీరాజి

మారుతి సుజికీ సమ్మె: 'జపాన్ యాజమాన్యం-భారత్ ప్రతిఘటన' అంజలీ దేశ్‌పాండే, నందితా హక్సర్‌ల రచన

2012 సం॥నాటి మారుతి సుజికీ కార్మికులు తమ చట్టబద్ధ హక్కులు, సౌకర్యాలపై యాజమాన్య అణచివేతను ప్రతిఘటించిన హింసాత్మక సంఘటనలు జరిగిన దశాబ్దం తర్వాత ఆ సంఘటన తాలూకు వివరాలు, తదనంతరం కార్మికులు ఎదుర్కొన్న పరిస్థితులను అంజలీ దేశ్‌పాండే (జర్నలిస్టు, యాక్టివిస్టు), నందితా హక్సర్ (మానవహక్కుల న్యాయవాది, టీచర్, ప్రచారకర్త)లు 'జపనీస్ మేనేజ్‌మెంట్ అండ్ ఇండియన్ రెసిస్టెన్స్' అనే పుస్తకం ద్వారా అందించారు. పౌరుల హక్కులను కాలరాచి, లాభాలు ముంచెత్తే ఒక దేశంగా నూతన భారతదేశం తలెత్తుతూ, కార్పొరేటు రాజ్యంగా పరిణామం చెందుతుండటాన్ని గురించిన సంక్షిప్త వివరణను ఈ పుస్తకం అందించింది. బలహీనులకు, తక్కువ శక్తివంతులైన విభాగపు ప్రజలకు విరుద్ధంగా, అకాడమీ సంస్థల తరహాలో ఈ పుస్తకాన్ని రచించలేదని ఈ పుస్తక రచయితలు సరిగ్గానే ప్రకటించారు. అయితే సత్యం, నిర్ధారించగల వాస్తవాలు, న్యాయంతో మారుతి సుజికీ ఫ్యాక్టరీ కార్మికుల దృక్పథంతో ఈ పుస్తకం రాశామని ప్రకటించారు.

1982 అక్టోబర్‌లో సుజుకీ మోటార్ కార్పొరేషన్ కంపెనీకి, భారత ప్రభుత్వానికి నడుమ సంయుక్త వ్యాపారానికి లైసెన్సు పొంది సుజుకీ కంపెనీ, భారతదేశంలోకి ఏవిధంగా చొరబడిందనేది మాత్రమేగాక, క్రమంగా 2003 సం॥నాటికి బాగా లాభాలార్జించి, మారుతి ఉద్యోగ్ లిమిటెడ్‌గా 2007 నాటికి, మారుతి సుజికి ఇండియా లిమిటెడ్‌గా తదనంతరం రూపొందటమేగాక సుజుకీ ఏవిధంగా కార్పొరేట్ సంస్కృతిని, ప్రత్యేకించి జపాన్ దేశ పని సంస్కృతి 'కరోషి'ని కార్మికులపై రుద్దిందో రచయితలు ఈ పుస్తకంలో విలువైన సమాచార మందించారు. భారతదేశ పరిశ్రమలలో కార్మికులపై పనిభారం ద్వారా మరణాలు సంభవించే; అదే సమయంలో కార్మికుల చట్టబద్ధహక్కులు, సౌకర్యాలను దృఢంగా నిరాకరించే విధానాలను అనుసరించారు. కార్మికులను యంత్రాలుగా లేదా యంత్ర భాగాలుగా ఏవిధంగా దిగజార్చారో, స్వయం చలిత కూర్పు మార్గంలో నిలకడగా వేగాన్ని పెంచుతూ, అమానవీయంగా ఉత్పాదకతను పెంచుతూ, హేతుబద్ధమైన విశ్రాంతి సమయాన్ని కూడా కార్మికులకు ఇవ్వటానికి నిరాకరించడం వంటి వాటిని ఈ పుస్తక రచయితలు స్పష్టంగా చిత్రీకరించారు.

అత్యల్ప కారణాల సాకుతో సుజుకీ యాజమాన్యం కార్మికుల పనులకు సమయాలను నిర్దేశించటాన్ని, వారి చట్టబద్ధమైన ఆదాయాలను, కఠోరశ్రమ ద్వారా వారు సంపాదించిన ఆదాయాలను కూడా దిగమింగటాన్ని వారు ఈ పుస్తకంలో వివరించారు. సుజుకీ యాజమాన్యం కార్మికుల శ్రమశక్తిని అన్ని రూపాల్లో దోపిడీ చేయటం, ఉద్దేశ్యపూరితంగా దేశంలోని చట్టాలను గుర్తించకపోవటం, తేలికగా చూడటం, బాహాటంగా వాటిని ఉల్లంఘించటాలను వారు ఈ పుస్తకంలో స్పష్టంగా చూపించారు. పాలకులు, కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు, న్యాయవ్యవస్థ, పోలీసు పాలనాయంత్రాంగం-వ్యవస్థ మొత్తంగా-జపాన్ విదేశీ పెట్టుబడితో లాలూచీపడి, బడా పెట్టుబడికి దాసోహమై వారి ప్రయోజనాలను పరిరక్షించేందుకు దేశ పౌరులను, కార్మికులను సైతం దేశ ప్రయోజనాలకు విరుద్ధంగా పణంగా పెడుతుండటాన్ని వారు ఈ పుస్తకంలో వెల్లడి చేశారు. బిజెపి, కాంగ్రెస్-రెండు పాలకవర్గ రాజకీయ పార్టీల పాలనలోనూ ప్రభుత్వాల, పాలకుల కార్మిక వ్యతిరేక, ప్రజావ్యతిరేక వర్గస్వభావాన్ని వారు ప్రభావశీలంగా చిత్రీకరించారు. సూపర్ లాభాలార్జించాలనే తన లక్ష్యాన్ని సాధించుకునేందుకు భారతదేశంలో కార్మికుల జీవితాలను విధ్వంసం చేస్తూ విదేశీ పెట్టుబడి సర్వనాశనం చేసే విధంగా ఎలా వ్యవహరించిందో వారు సంక్షిప్తంగా వివరించారు.

మరోవైపున, 2012 నాటి సంఘటన తదనంతర పరిణామాలకు సంబంధించి మారుతీ సుజికీ కార్మికుల, వారి నాయకుల, కొందరు కేంద్ర ట్రేడ్ యూనియన్ నాయకుల ప్రకటనలను పాఠకుల ముందుంచటం ద్వారా దీనితో ముడిపడిన కార్మిక సమస్య లోతును అర్థం చేసుకోవటానికి, 'ప్రపంచీకరణ' ఇండియాలో కార్మికోద్యమంపై ఎంతో బాధ్యత వుందని, తెలియజేస్తూ వీటిని ఈ పుస్తక రచయితలు పేర్కొన్నారు.

రచయితలు కార్మికుల వాంగ్మూలాలను నమోదు చేసే సందర్భంలో వారు భారత కార్మికోద్యమ ప్రస్తుత పరిస్థితి గురించి, మొరటైన అదుపులేని దోపిడీ నుండి కార్మికుల ప్రయోజనాలను నీతి, నిజాయితీలతో పరిరక్షించే ఒక నిజమైన యూనియన్‌లోకి సంఘటితంచేసే ప్రశ్న గురించి ఉపయుక్తమైన ప్రశ్నలను లేవనెత్తారు. కార్మికోద్యమాల వివిధ దృష్టికోణాలనే గాక, యాజమాన్యాలతో తమ పని సంబంధిత వివాదాల సందర్భంగా పాలకులు, ప్రభుత్వాలు కార్మికులతో వ్యవహరించే స్వభావం గురించి కూడా 'మారుతీ' కార్మికులు తమ వాంగ్మూలాలలో పేర్కొన్నారు.

మనదేశ పాలకుల రహస్య సమ్మతితో విదేశీ పెట్టుబడి

అమానవీయ దోపిడీతో కూడిన తన క్రూరమైన కార్యకలాపాలకు మద్దతుగా మోసపూరితంగా గ్రామీణ ప్రాంతాలలో సామాజిక పునాదిని ఏవిధంగా స్థాపించుకోగలిగిందో ఈ పుస్తకంలో రచయితలు చూపించారు. మారుతి సుజికి మానేసర్ ప్లాంట్ వద్ద 2012 జులై 18న జరిగిన సంఘటనలకు ప్రతి చర్యగా, 200 గ్రామాలకు చెందిన ప్రజానీకం ఒక 'మహా పంచాయిత్'ను నిర్వహించి మారుతీ సుజికీ కార్మిక యూనియన్‌ను ఏకగ్రీవంగా విమర్శించటంతోపాటు, హెచ్ఆర్ జనరల్ మేనేజర్ మరణానికి దోవతీసిన హింసను ఖండిచటమేగాక, కార్మిక సంఘాలన్నింటినీ రద్దుచేయాలని పిలుపునిచ్చారు.

కార్మికులకు మద్దతుగా నిలవాల్సిన సమీప గ్రామాల ప్రజానీకం, ఏవిధంగా యాజమాన్యం వైపు మళ్ళారో ఇది మనకు తెలియజేస్తోంది. ప్లాంట్ మూతపడితే, తమకు వచ్చే ఆదాయాన్ని కోల్పోవలసి వస్తుందేమోనని గ్రామస్థులు భయపడటమే దీనికి కారణం. కార్మికులకు గదులను అద్దెకు ఇవ్వటం ద్వారా, అలాగే రోజువారీ అవసరాలను కార్మికులు షాపులనుండి కొనుగోలు చేయటం ద్వారా వారు ఆదాయం పొందుతున్నారు. దీనికంటే గూడా, సుజుకీ కంపెనీ స్థానిక గ్రామస్థులను, గూండాలను – కార్మికులను క్రమశిక్షణలో నుంచటానికి ప్రోత్సహించి వారికి 'బౌన్సర్లు'గా ఉద్యోగం కల్పించింది. కార్మికులు–ఇతర రాష్ట్రాల నుండి వలసవచ్చిన వారు, స్థానికేతరులుగా వున్నారు. 2012 జులై 18న, సుజుకీ యాజమాన్యంతో కార్మికుల సమస్యలపై యూనియన్ నాయకులు చర్చలు జరుపుతూ వుండటంతోపాటు, సంగ్రామ్ మాహోర్ఘి అనే సూపర్‌వైజర్, ఓ దళిత కార్మికుడైన జియాలాల్‌తో వివాదం పెట్టుకోవటం, కులతత్వ దూషణలకు పాల్పడి కార్మికుడిని అవమానించటం; కాగా యాజమాన్యం కులతత్వ దూషణలకు పాల్పడిన సూపర్‌వైజర్‌ను కాకుండా కార్మికుడిని సస్పెండ్ చేయటం; అనే నిర్దిష్ట సంఘటనపై చర్చిస్తూ వుండగా 100–150 మంది బౌన్సర్లు, ఫ్యాక్టరీ కార్మికుల యూనిఫాం ధరించి వచ్చి, పదునైన ఆయుధాలతో విధులలోనున్న కార్మికులపై అనాగరికంగా దాడి చేయటమేగాక, ఫ్యాక్టరీలోని ఓ భాగాన్ని ధ్వంసంచేసి నిప్పుపెట్టటం జరిగింది. మంటలకారణంగా వ్యాపించిన పొగతో, శ్వాస తీసుకోలేక ఓ హెచ్ఆర్ మేనేజర్ ఊపిరి సరిగా అందక మరణించాడు. బౌన్సర్లు ఫ్యాక్టరీలోకి ప్రవేశించి, విధ్వంసానికి పాల్పడటాన్ని అనేకమంది విలేఖరులు పత్రికలలో వార్తలుగా నమోదు చేశారు. అయితే, సుజుకీ యాజమాన్యం, అధికారంలోనున్న పాలకులు, మానేసర్ ప్లాంట్‌లో విధ్వంసం, హింసలకు కార్మికులే కారణమంటూ వారిపై తప్పుడు ఆరోపణలతో వారిని క్రిమినల్ కేసులలో ఇరికించారు. కాగా, ఈ కేసులు సెషన్స్ కోర్టులో విచారణలు జరిగి అంతిమంగా హత్యానేరంపై యూనియన్ నాయకత్వంతోపాటు మరో కార్మికునితో సహా 13 మంది కార్మికులకు యావజ్జీవ శిక్షలు; తక్కువ నేరాలకు పాల్పడిన 33 మంది కార్మికులకు వివిధ శిక్షలు విధించారు. సుజుకీ యాజమాన్యం 546 మంది స్థిర కార్మికులతో సహా 2500 మంది కార్మికులను పనుల నుండి తొలగించింది.

వాస్తవాలు, నిజాలు ఇలా వుండగా, యాజమాన్యం, ప్రభుత్వం, న్యాయవ్యవస్థ, సమాజం–కార్మికులను నేరస్థులను చేశాయి. ప్లాంటులో కార్మికులు యూనియన్‌లో సంఘటిత పడటమేగాక వారు నివసించే ప్రాంత ప్రజలతో, సమాజంతో కూడా కలగలిసి తీరాలని, యాజమాన్య అమానవీయ దోపిడీ గురించిన కుటిల పద్ధతులను, కార్మికుల పట్ల అనుసరించే అనాగరిక వైఖరిని నిరంతరాయంగా ప్రజానీకానికి తెలియ పరుస్తూ వుండాలనే ఒక ముఖ్యమైన గుణపాఠాన్ని కూడా ఈ సంఘటన నుండి నేర్చుకోవలసి వుంటుంది. కార్మికులు గ్రామస్థులను తమ మిత్రులుగా మలచుకోవాలి. వారు కూడా గ్రామాల్లో వివిధ రూపాల్లో ఫ్యూడల్ అణచివేతతో బాధల నుభవిస్తూ వున్నవారే. కార్మికవర్గానికి మిత్రవర్గంగా స్థానిక గ్రామస్థులతో కూడటానికి విదేశీ పెట్టుబడితో నడిచే పెద్ద ఫ్యాక్టరీలో పనిచేస్తున్నామనే తప్పుడు ప్రతిష్ట నడుమ అడ్డుగా రాకూడదు. కార్మికులు గ్రామస్థులతో స్నేహపూర్వకంగా వుంటూ, గ్రామ సమాజంలో ఒక భాగంగా వ్యవహరించాలి.

ఈ మొత్తం ఘటన సంభవించటానికి ఎవరి ప్రవర్తన కారణమో, ఆ సూపర్‌వైజర్ 'మహాజి' యొక్క వాంగ్మూలం లేకుండానే తీర్పును ప్రకటించటం జరిగిందంటే విద్యావంతమైన న్యాయవ్యవస్థగా చెప్పబడేది కూడా ఎంతటి నిర్దయగా వుంటుందో అర్ధమౌతుంది. సుజికీ యాజమాన్యానికి అనుకూలంగా సంఘటన జరిగిన మర్నాటి నుండీ కూడా ఆ సూపర్‌వైజర్ విచిత్రంగా అదృశ్యమయ్యాడు. పైగా, మనేసర్ ప్లాంట్‌లో ఎల్లవేళలా పనిచేస్తూ వుండే, ప్రతి ఒక్క పనినీ పరిశీలనగా తనిఖీచేసే, ప్రత్యేకించి ప్రతి కార్మికుడిని, అతని పనితీరును, కదలికలను నిశితంగా పర్యవేక్షించే సిసిటివి కెమారాలలో నమోదైన వాటిని సాక్ష్యాలుగా తీసుకోకుండానే, వాటిని పరీక్షించకుండానే "గౌరవనీయ న్యాయస్థానాలు" తీర్పులను ప్రకటించాయి. 2012 ఆగస్టు 18న ఆ 'దుర్దినాన' 13 గంటలపాటు సిసిటివి కెమారాలు పనిచేయటం ఆగిపోయిందని కోర్టుకు తెలిపినపుడు, ఆవిధమైన తప్పుడు నివేదనలను తెలివిగల న్యాయస్థానాలు విచక్షణారహితంగా స్వీకరించి, హింసకు, 'హత్య'కు కార్మికులే నేరస్థులని తీర్పు చెప్పగలిగాయి.

సుజుకీ యాజమాన్యంతో మారుతీ కార్మికులు ఘర్షణపడుతున్న ఈ సందర్భంలో, కార్మికుల 'హింస' గురించి పదేపదే ప్రశ్నించటం, నిరంతరాయంగా పత్రికల్లో పేర్కొనటం జరుగుతూ, అదే సమయంలో యాజమాన్యం, ప్రభుత్వాలు, పాలకులు, న్యాయవ్యవస్థ నేరంలో భాగస్తులైన సాంప్రదాయ కేంద్ర ట్రేడ్ యూనియన్ల వైఖరులతో కార్మికులు నిస్సహాయతకు,

నిస్పృహకు నెట్టబడ్డారనే అంశాన్ని విస్మరిస్తున్నారు. యాజమాన్యంతోను, తమపై మోపిన అంతులేని అమానవీయ దోపిడీ పరిస్థితులతోను హింసాత్మకంగా తలపడటం మినహా కార్మికులకు మరో ప్రత్యామ్నాయమేదీ మిగల్చలేదు.

యాజమాన్యంతో కార్మికులు హింసాత్మకంగా తలపడటం ఇదే మొదటిసారి కాదు. దీనికి ముందు కూడా ఈ తరహా హింసాత్మకంగా తలపడటాలు జరిగాయి.

2015లో గురుగావ్‌లోని 'ఓరియంట్ ఫాన్స్' ఫ్యాక్టరీలో విద్యుత్ షాక్‌తో ఒక కార్మికుడు తీవ్రంగా గాయపడటంతో పనిచేసే కార్మికులంతా ఆగ్రహించి, పరిశ్రమలోని అనేక కార్లను తగులబెట్టారు.

కర్నాటక రాష్ట్రంలో ఇటీవలే, ఆపిల్‌ఫోన్‌కు సరఫరాదారు అయిన విస్ట్రాన్ కంపెనీ కార్మికులు, కాంట్రాక్టు కార్మికులు అంగీకృత వేతనాల చెల్లింపు వివాదంపై యాజమాన్యంతో హింసాత్మకంగా తలపడ్డారు.

తమ పనిపరిస్థితులను మెరుగుజేసే, ఉపశమింపచేసే ఏ అవకాశం లేకపోవటం వలననే, ఈలాంటి హింసాత్మకంగా తలపడే ఘటనలకు కార్మికులు పాల్పడాల్సి వస్తోంది. సామ్రాజ్యవాద కార్పొరేట్‌శక్తుల ప్రయోజనం కోసం విదేశీ పెట్టుబడికి దాసోహం చేస్తున్న 'గ్లోబలీకరణ ఇండియా'లో వరుసగా అధికారంలోకి వస్తున్న పాలకులు కార్మికుల హక్కులను గుంజివేస్తూ, కార్మికులకు స్వేచ్ఛ లేకుండా చేస్తూన్న ప్రస్తుత పరిస్థితులలో వారుగా కొనసాగే అవకాశాన్ని పాలకులు మసక బారుస్తున్నారు.

ఈనాడు సుజికీ-కాంట్రాక్టు కార్మికులను, కంపెనీ ట్రెయినీలను, సహాయకులను, తాత్కాలిక కార్మికులను, క్యాజువల్ కార్మికులను, నిర్దిష్ట కాల కార్మికులను-ఎలాంటి నియమ నిబంధనలు, ఎలాంటి ఆంక్షలు, చట్టభీతిలేకుండా శ్రామికశక్తిని దోపిడీ చేస్తూ సూపర్‌లాభాలు గడిస్తుండగా, కార్మికులు చెప్పనలవికాని దుర్మార్గమైన జీవన, పనిపరిస్థితుల నడుమ కుంగిపోతున్నారు.

కార్మికుల ఆవేదనను, డిమాండ్లను ఉపశమింపజేయడానికి సుజుకీ యాజమాన్యం మొండిగా నిరాకరిస్తూ బ్రహ్మకుమారి, రాధా సొయాని పంటా వంటి ఆధ్యాత్మిక గురువులను రంగంలోకి దించి వారి ద్వారా విడతలుగా కార్మికులతో సమావేశాలు నిర్వహిస్తూ, అందులో కార్మికులు వారి సమస్యలపై మాట్లాడవచ్చని చెబుతున్నారు. బ్రహ్మకుమారీలు స్వచ్ఛందంగా విదేశీ బడాపెట్టుబడికి సేవజేసే ఉత్సుకతతో ఆమోదం తెలిపి '(కార్మికుల) ఆధ్యాత్మిక సంక్షేమం', 'భావోద్వేగాలను (కార్మికులు) తగిన విధంగా నిలిపివుంచటం'లపై విడతల వారీగా సమావేశాలను నిర్వహిస్తున్నారు. సుజుకీ యాజమాన్యం తన కార్మికులకు ఆధ్యాత్మిక నల్లమందుతో విషమెక్కిస్తోంది. మరోవైపున బ్రహ్మకుమారీలు, ఇతర 'ఆధ్యాత్మిక గురువులు', తమ వర్గ స్వభావాన్ని వ్యక్తంచేస్తూ వత్తిడిలోనున్న నిస్సహాయులైన కార్మికులకు సహకరించటంకంటే తాము దోపిడీవర్గాల పక్షానే వుంటామని ప్రకటించారు.

కార్మికోద్యమం ఈ ధోరణిని ప్రత్యేకించి పరిగణలోకి తీసుకొని దానిని పట్టుకొని నిలుపు చేయటానికి, దానితో గంభీరంగా వ్యవహరించాలి.

'జపనీస్ మేనేజ్‌మెంట్ అండ్ ఇండియన్ రెసిస్టెన్స్' అనే తమ పుస్తకం ద్వారా అంజలి దేశ్‌పాండే, నందితా హక్సర్‌లు ప్రపంచీకరణ ఇండియాలో నేటి కార్మికుల వాస్తవ స్థితిగతులను, దేశంలోని కార్మికోద్యమ వైఫల్యాలను, దేశంలోని ట్రేడ్ యూనియన్ ఉద్యమం ముందున్న సవాళ్ళను వెలుగులోకి తెచ్చి, దేశంలో కార్మికుల కోసం, కార్మికవర్గ ప్రయోజనాల కోసం పని చేస్తున్నామని ప్రకటించుకుంటున్న ప్రతి ఒక్కరూ విమర్శనాత్మకంగా సమీక్షించుకునేందుకు, పరిశీలన చేసుకునేందుకు ఒక అవకాశాన్ని కల్పించారు. దేశంలోని ట్రేడ్‌యూనియన్ ఉద్యమ దుర్బలత్వాన్ని గుర్తించి, దానిని కార్మికవర్గ సిసలైన ఉద్యమంగా పునరుద్ధరించుకొని, పునరుజ్జీవింప చేసుకొనేందుకు, నిజాయితీగా అభిలషిస్తే, ఈ పుస్తకం మరింత ఉపయుక్తంగా వుంటుంది.

★★★★★